

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра Міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. Декана факультету
міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

(вказати П.І.Б керівника)

« _____ » _____ 2024 р.

Робоча програма
навчальної дисципліни

МИТНІ ПЛАТЕЖІ
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
галузь знань 29 – Міжнародні відносини
спеціальність 292-міжнародні економічні відносини
освітня програма Міжнародна логістика і митна справа
спеціалізація Міжнародна логістика і митна справа
вид дисципліни за вибором
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2024 року, протокол №_19_

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Генадій ВЕСЕЛОВСЬКИЙ старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

Програму схвалено на засіданні кафедри Міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол № 19 від «26» серпня 2024 року.

В.о. Завідувача кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова
КАЗАКОВА

Анна ЗАЙЦЕВА

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми
Міжнародна логістика і митна справа
(назва освітньої програми)

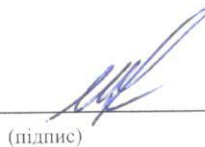
Гарант освітньої професійної програми

Наталія НЕПРЯДКІНА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол № 16 «28» серпня 2024 року

Голова науково- методичної комісії

Олена МИКОЛЕНКО

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. директора Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

МИТНІ ПЛАТЕЖІ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

освітня програма Міжнародна логістика та митна справа

вид дисципліни за вибором

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

17 вересня 2024 року, протокол № 2

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Генадій ВЕСЕЛОВСЬКИЙ старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин та логістики;

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики
Протокол № 2 від 9 вересня 2024 року

В.о.завідувача кафедри

_____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програм «Міжнародна логістика та митна справа» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика та митна справа» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

_____ Наталія НЕПРЯДКІНА

Програму погоджено науково-методичною комісією
Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від 17 вересня 2024 року

Голова науково-методичної комісії

_____ Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Митні платежі» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалавра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальність 292-Міжнародні економічні відносини

освітня програма - Міжнародна логістика і митна справа

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

є формування знань і навичок у студентів щодо справляння митних платежів з урахуванням особливостей митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Митні платежі» є:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- фахових компетентностей:

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ФК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ФК17. Здатність розробки програм щодо участі України в міжнародно-правовому співробітництві та регулювання митної справи в рамках інтеграційних об'єднань світу з точки зору перетину кордонів на налагодження логістичного середовища всесвіту.

1.3. Кількість кредитів - 5

1.4. Загальна кількість годин - 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова/ за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4 -й	Не передбачено
Семестр	
7-й	
Лекції	
32 год.	
Практичні заняття	
32 год.	
Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
86 год.	
у т.ч. Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Загальні результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, у тому числі в сфері міжнародної логістики та митної справи, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН6. Планувати, організувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних

валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій у міжнародної логістики та митної справи.

ПРН14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

РН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства, у тому числі, міжнародної логістики та митної справи, у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

РН17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

ПРН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

РН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин, у тому числі, міжнародної логістики та митної справи.

РН20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин, у тому числі в сфері міжнародної логістики та митної справи.

ПРН22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин, у тому числі, міжнародної логістики та митної справи, для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1	Митні платежі: сутність, види, функції та призначення
Тема 2	Митний тариф України: ставки та порядок справляння
Тема 3	Акцизний податок: об'єкти та ставки оподаткування
Тема 4	Справляння податку на додану вартість при здійсненні операцій зовнішньоекономічної діяльності
Тема 5	Види додаткових платежів та порядок їх справляння
Тема 6	Митна вартість товарів загальні положення. Порядок здійснення контролю за митною вартістю товарів
Тема 7	Країна походження товару, критерії достатньої переробки товарів, підтвердження країни походження товарів
Тема 8	Оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються через митний кордон України, залежно від обраного митного режиму
Тема 9	Порядок здійснення розрахунків по митних платежах з Державним бюджетом України. Облік платежів, які стягуються митними органами
Тема 10	Порядок повернення платникам податків коштів авансованих платежів (передоплати) та помилково та/або надміру сплачених сум митних, інших платежів, контроль за справлянням яких здійснює Держмитслужба
Тема 11	Порядок пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		практичні	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Митні платежі: сутність, види, функції та призначення	14	2	2			10
Митний тариф України: ставки та порядок справляння	14	2	2			10
Акцизний податок: об'єкти та ставки оподаткування	9	2	2			5
Справляння податку на додану вартість при здійсненні операцій зовнішньоекономічної діяльності	9	2	2			5
Види додаткових платежів та порядок їх справляння	13	4	4			5
Митна вартість товарів загальні положення. Порядок здійснення контролю за митною вартістю товарів	13	4	4			5
Країна походження товару, критерії достатньої переробки товарів, підтвердження країни походження товарів	9	2	2			5
Оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються через митний кордон України, залежно від обраного митного режиму	13	4	4			5
Порядок здійснення розрахунків по митних платежах з Державним бюджетом України. Облік платежів, які стягуються митними органами	23	4	4			15
Порядок повернення платникам податків коштів авансованих платежів (передоплати) та помилково та/або надміру сплачених сум митних, інших платежів, контроль за справлянням яких здійснює Держмитслужба	23	4	4			15
Порядок пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами	10	2	2			6
Разом	150	32	32			86

4. Теми практичних занять

№	Назва теми	К-ть год
1	Митні платежі: сутність, види, функції та призначення	2
2	Митний тариф України: ставки та порядок справляння	2
3	Акцизний податок: об'єкти та ставки оподаткування	2
4	Справляння податку на додану вартість при здійсненні операцій зовнішньоекономічної діяльності	2
5	Види додаткових платежів та порядок їх справляння	4
6	Митна вартість товарів загальні положення. Порядок здійснення контролю за митною вартістю товарів	2
7	Країна походження товару, критерії достатньої переробки товарів, підтвердження країни походження товарів	2
8	Оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються через митний кордон України, залежно від обраного митного режиму	2
9	Порядок здійснення розрахунків по митних платежах з Державним бюджетом України. Облік платежів, які стягуються митними органами	4
10	Порядок повернення платникам податків коштів авансованих платежів (передоплати) та помилково та/або надміру сплачених сум митних, інших платежів, контроль за справлянням яких здійснює Держмитслужба	2
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	К-ть годин
1	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 1.	10
2.	Розглянути особливості документів, котрі необхідні для проведення митного оформлення.	10
3	Розглянути особливості декларування товарів, діяльності митного брокера. Підгодувати доповідь про особливості контролю за доставкою товарів, що вивозяться, ввозяться та переміщуються транзитом через митну територію України. Підготуватися до дискусії	5
4	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 5. Підготуватись до дискусії.	5
5	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 6.	5
6	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 7. Підготуватись до дискусії.	5
7	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темами 8,9. Підготуватись до дискусії.	20
8	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 10.	15
9	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на практичні заняття за темою 11.	11
	Разом	86

6. Індивідуальні завдання – не передбачено

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються такі методи навчання:

- словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут);
- наочні (демонстрація, ілюстрація);
- практичні (вирішення задач, відповіді на тести, практична робота) тощо.

8. Методи контролю

Контрольні заходи проводяться з метою оцінки рівня підготовки студентів з дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюються у вигляді поточного та підсумкового семестрового контролю (заліку).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі усного опитування, виступів студентів при обговоренні питань; виконання практичних робіт; у формі поточного письмового тестування (дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Товарознавство»); самостійної роботи студентів тощо.

За несвоєчасне виконання практичних робіт в установлений термін кількість балів зменшується. Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Письмовий контроль – написання тестів, контрольних робіт.

Позитивна оцінка поточної успішності (сумарного результату проміжної і модульної оцінки за семестр) за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю. З дисципліни «Товарознавство» передбачена така форма звітності, як екзамен. Протягом семестру студент може набрати до 60 балів. На екзамені – максимально 40 балів. Для допуску до екзамену студент повинен набрати за результатами поточного контролю не менше 32 балів. Підсумковий контроль проводиться в письмовій формі. При проведенні поточного контролю протягом семестру студент повинен набрати мінімум 15 балів за кожний розділ, а саме 30 балів за два розділи.

Студенти отримують білет в тестовій формі, за кожну правильну відповідь отримує 1 бал, за які можна набрати максимально 40 балів. 40 виставляється таким чином:

- 40-30 балів – «відмінна» відповідь;   29-20 бали – «добра» відповідь;
19-10 балів – «задовільна» відповідь;   9-0 балів – «незадовільна» відповідь.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Екзамен	Сума
Теми 1-5	Теми 6-11	Всього		
30	30	-	40	100

Поточний контроль – 60 балів. З них:

-30 балів (активна робота на практичних заняттях 6 балів за кожне заняття, що передбачає вирішення практичних завдань);

-30 балів (10*2 поточний контроль знань).

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час екзаменаційної сесії, згідно графіку. Загальна кількість балів за успішне складання іспиту – 40. Час виконання – 90 хвилин.

Вміст екзаменаційної роботи: 40 тестових питань, кожна вірна відповідь оцінюється в 1 бал та/або отримання білетів у викладача за варіантами.

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Основи митної справи» режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2477>

За підсумками поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії оцінювання результатів успішності студентів з дисципліни «Товарознавство» представлено у науково-методичному комплексі з дисципліни «Основи митної справи».

10. Рекомендована література

Основна література

1. Митний кодекс України. Закон України від 13.03.12 № 4495-17.
2. Закон України від 16.04.1991 № 956-ХІІ «Про зовнішньоекономічну діяльність» .
3. Закон України від 21.12.2010 №2829-VI «Про митний тариф України».
4. Постанова Кабінету міністрів України від 21.05.2012 № 450 «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій».
5. Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.2012 № 599 «Про затвердження форми декларації митної вартості та правил її заповнення».
6. Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651 «Про затвердження порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа».
7. Наказ Міністерства фінансів України від 22.02.2012 № 246 «Про затвердження зразків бланків єдиного адміністративного документа, додаткових аркушів, доповнень і специфікацій та їх технічного опису».
8. Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651 «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа».

9. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2010 - 696 с.
10. Жорін Ф.Л. Правові основи митної справи в Україні: Навчальний посібник – К.: КНЕУ, 2011 – 248 с.
11. Пашко П.В Каленский Н.Н.. Основы таможенного дела в Украине: Учебное пособие – К.: Знання, 2012 – 493 с.

Допоміжна література

1. Кисляк Н.К. Теоретичні основи товарознавства: опорний конспект лекцій / Н.К. Кисляк, Г.Ф. Пугачовський. – Київ. Видавничий центр КНТЕУ. – 2012. – 84 с.
2. Братасюк В. Правове регулювання застосування окремих форм митного контролю. // Підприємництво, господарство і право. – 2006 - № 3. – с. 61-64.
3. Гребельник О.П. Застосування митних зборів як квазітарифних заходів регулювання зовнішньоекономічної діяльності//Вісник КНУ ім. Т.Шевченка. – 2006. - № 9 – с.7-9.
4. Дьомін Ю. Митна вартість товарів. // Прокуратура. Людина. Держава. – 2004. - №3 – с.42-44.
5. Карамбович І.М. Теорія митної справи: вихідні засади аналізу.// Економіка та держава. – 2006. - №1. – с. 24-28.
6. Наближення України до світових митних стандартів / О. Виноградова. // Економіка. Фінанси. Право.: Щомісячний інформаційно-аналітичний журнал. – 2004. - №2. – 32-34.
7. Новікова К.І. Перспективні напрямки інституційного розвитку митної служби в Україні// Наукові праці ДонНТУ. – 2011. - №40-1 – с.113-118.
8. Пашко П.В. Митна політика та митна безпека України. // Фінанси України. – 2006. - №1. – с. 74-86.
8. Пашко П.В. Понятійний апарат системи забезпечення митної безпеки спроможності// Актуальні проблеми економіки. – 2009. - №4(94). – с. 62-68.
9. Приймаченко Д. Інституціональний механізм формування та реалізації митної політики. // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – №11. – с. 17-21.
10. Дикань В.Л., Маковоз О.В., Каграманян А.О., Товарознавство-[навчальний посібник] / УкрДУЗТ , 2018. – 387 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

- 1 Закон України «Про внутрішню торгівлю (Проект)» [Електронний ресурс]: Закони України. Режим доступу: <http://do.gendocs.ru/docs/index-118955.html#maintext>
- 2 Закон України «Про захист прав споживачів» [Електронний ресурс]: Закони України. Режим доступу: http://tourlib.net/zakon/pro_zahyst_prav.htm
- 3 Закон України ВРУ № 4091-VI від 07.12.2011 Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ, Угоди про сільське господарство між Україною та Королівством Норвегія, Угоди про сільське господарство між Україною та Ісландією та Угоди про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/norm_akt/source
- 4 Конституція України [Електронний ресурс]: Закони України. Режим доступу: <http://meget.kiev.ua/zakon/konstitutsia-ukraini/>
- 5 Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР «Про безпечність та якість харчових продуктів» (із змінами). – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada/>
- 6 Закон України про автомобільний транспорт. Режим доступу: <http://autodopomoga.com/page121/114/>
- 7 Законодавчі акти зі страхування товару. Режим доступу: <http://meget.kiev.ua/zakon/zakon-o-strahovanii/razdel-1/>

8 Закон України з товароруху по території України. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>

9 Закон України "Про охорону знаків товару та послуг" (Підзаконні акти). — 2015. — № 7, ст. 36). Режим доступу: consumer.in.com

10 Закон України «Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень товарів». Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії обставин непоборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Митні платежі».